

Zpráva o stáži ve Francii v roce 2004

Můj pobyt v Paříži a v Lyonu v rámci programu „Courants du monde“, v termínu od 15. listopadu do 3. prosince 2004, během něhož bylo shromážděno 116 osob z 50 zemí světa, mně osobně dal zkušenosti jak ve sféře profesní, tak i společenské. Bylo to velkolepé setkání, které mělo velké organizační nároky na všechny pořadající strany – „Maison des cultures du monde“, Ministerstvo kultury Francouzské republiky a Ministerstvo zahraničních věcí Francouzské republiky. „Maison des cultures du monde“ čili „dům všech kultur světa“ byl hlavním pořadatelem programu a již název této instituce svědčí o tom, jak důležitá je kulturní různost ve světě.

Není divu, že první tři dny naší společné konference byly věnovány tématu: „diversité culturelle“, tj. kulturní různorodosti či kulturní rozmanitosti (je nutno poznamenat, že již Francie je sama o sobě zemí tak kulturně rozmanitou). Tomuto tématu bylo zasvěceno promítání filmu o historii a vývoji kulturní politiky všech francouzských vlád od prezidenta Charlese de Gaulla až k Francois Mitterandovi, který nám dal jasně najevo, jaké místo zaujala, zaujímá a zaujme kultura ve francouzské společnosti. Ukázalo se, že kultura je samozřejmým nástrojem moci a na této moci závisí její rozkvět. Například, jak jsou ku prospěchu kultury potřebné dobré osobní vztahy mezi ministrem kultury a prezidentem či premiérem nebo kladný vztah prezidenta ke kultuře.

Přednesené příspěvky s tematikou kulturní rozmanitosti byly také na vysoké úrovni. Vystupující zdůrazňovali především fakt, že i nyní je důležitý čas a prostor věnovaný projevům (manifestacím), setkáním a komunikaci lidí z různých kultur, naslouchání a svobodnému respektování každé kultury – rozvinuté či nikoliv. Líbilo se mi hlavně tvrzení paní Katriny Sténou (kulturní ředitelka) z UNESCO (původem Řekyně), která během svého vystoupení ke konci konference řekla: „Kultura není jen velké památky, na které jsme my Řekové hrdí.“ (Tato idea je pro mě o to zajímavější, že já sám patřím k „novým Čechům s jinou rodnou kulturou.“

Po společném úvodním setkání byli účastníci programu rozděleni do skupin podle profesních sfér. Mou skupinu tvořilo 11 osob z 11 zemí (Slovenska, Makedonie, Rakouska, Ruska, Kambodži, Rwandy, Guiney, Senegal, Maroka, Kanady a ČR); společně jsme odjeli ke druhé části pobytu do Lyonu. Na část v Lyonu, druhém největším městě Francie, jsem se moc těšil, protože to měla být má první návštěva tohoto města. Cesta TGV z Paříže trvala přes 3 hodiny. Uvítání na lyonském nádraží Part Dieu proběhlo kvůli nedorozumění mezi námi a našimi průvodci s menšími obtížemi – každá strana totiž čekala na jiném místě. Problém byl však rychle vyřešen za pomoci nádražního rozhlasu, úvodní seznámení proběhlo a poté jsme byli ubytováni v hotelu Citadines v ulici Moncey. V následujících dnech na nás čekal nabitý program. Mezi má další velká očekávání, která se naplnila, patřila ENSSIB (Ecole nationale supérieure des sciences de l'information et des bibliothèques - Vysoká škola knihovnických a informačních studií). Těšil jsem se na možnost seznámení se s rozdílnými školským stylem, navíc ve shodné profesní oblasti. (Sám pocházím ze země s francouzským školským systémem, ovšem knihovnictví ve Francii bylo pro mě velkou neznámou).

ENSSIB navazuje na ENSB (Ecole nationale supérieure de bibliothécaires), která vznikla v roce 1963 v Paříži. V roce 1974 byla ENSB přestěhována do Lyonu a v roce 1992 přejmenována na ENSSIB. Potom byla v roce 1999 sloučena s „Institut de formation des bibliothécaires“ (Institutem pro vzdělávání knihovníků). Tak na místě dvou škol vznikla jediná škola s velkým cílem: vzdělávat všechny knihovnické odborníky, jak pro státní instituce, tak

pro regionální správní celky, rozvíjet knihovnictví, zabývat se rešeršemi i knihovědou. ENSSIB bezpochyby patří k významným knihovnickým školám. V současnosti už ENSSIB přijímá ke studiu nejen studenty, kteří prošli celostátním konkurzem a po ukončení studia se stávají státními zaměstnanci s ukončenými dvěma (odborným a knihovnickým) obory, ale i ty studenty, kteří chtějí podle evropského školského systému získat titul bakaláře, magistra či doktora.

Již první den naší návštěvy v ENSSIB nás čekalo velké překvapení. Hledali jsme jen mezi velkými budovami a když jsme školu nakonec našli, čekaly na nás sádkartonové učebny, ve kterých jsme trávili většinu našeho času. ENSSIB byl právě v rekonstrukci. První dva dny byly věnovány seznámení s prostředím a s organizační strukturou školy a s městem Lyonu; z odborné oblasti zmíním přednášky o managementu v knihovnách a o elektronických zdrojích dostupných ve škole a návštěvu knihovny ENSSIB.

Celý následující týden byl soustředěný na téma „projektování v knihovně“. Na přednášky a semináře jsme byli rozděleni do malých skupinek a na konci týdne každá skupina představila svůj vymyšlený projekt. V rámci pobytu jsme měli možnost navštívit knihovnu univerzity Lyonu3, která sídlí v bývalé tabákové továrně. Třípodlažní budova je rozdělena podle oborů. Na každém patře uživatel najde obecnou studovnu, studijní místnosti, boxy pro samostatnou i skupinovou práci. Pro nás jsou zajímavé samoobslužné přístroje pro půjčování dokumentů a umístění informací a centrálního výpůjčního pultu u vchodu do knihovny. Jedná se tedy o plně funkční univerzitní knihovnu.

Dále jsem mohl navštívit městskou knihovnu čtvrti Part-Dieu, kterou jsem shledal také dost velkou a zajímavou pro čtenáře i knihovníky. Malý výlet ve volném čase nás v této oblasti věnované vinařství zavedl do města Beaune. U mne se nejednalo o první návštěvu, znám tuto oblast i město dost dobře.

Závěr našeho pobytu v Lyonu proběhl u kávy se zaměstnanci knihovny ENSSIB. Pak nás čekal návrat do Paříže.

V Paříži nám začal poslední týden pobytu, který byl věnován především návštěvám institucí, jejichž působnost se dotýká oblasti knihovnictví, např.

- a) BPI (Bibliothèque publique d'information – Referenční veřejná knihovna), jak již její jméno napovídá, jedná se o skutečně veřejnou knihovnu, útočiště pro všechny lidi bez rozdílu (třeba bezdomovce, nezaměstnané, studenty apod.), zde není třeba mít ani čtenářský průkaz, protože domů se nic nepůjčuje. Placeny jsou pouze reprografické služby. Počet denních návštěv (6 300) svědčí o velkém významu této instituce.
- b) BNF (Bibliothèque nationale de France – Francouzská národní knihovna), bohužel její prohlídka byla pouze krátká, přesto jsme měli možnost vidět celý okruh pohybu knižních dokumentů.
- c) DLL (Direction de la lecture et du livre) – jedná se o instituci, jejímž úkolem je podpora četby a vydávání francouzských knih jak doma, tak i v cizině.
- d) Individuální setkání na Ministerstvu zahraničních věcí Francouzské republiky – měl jsem možnost pohovořit s panem Olivierem Planchonem (vedoucím úřadu mediatických a informačních a dokumentačních center)

Předposledním bodem programu byla geografická konference, na kterou jsme byli rozděleni podle jednotlivých kontinentů. V evropské sekci se hovořilo o kulturních institucích Francie, Evropské unie, francouzský postoj ke kultuře v Evropské unie atd. Poslední den byl věnován zhodnocení stáže, které přednesl mluvčí každé skupiny.

Ze stáže je potřeba si vzít pozitivní zkušenosti. Pro mne to byly tyto faktory: vysoké tarifní třídy knihovníků, interní konkurzy pro postup v oboru existují a jsou regulovány státem. Kvalifikovaní knihovníci jsou kvalitně připraveni nejen pro knihovnické, ale i pro manažerské posty, celkově je jejich postavení ve společnosti velmi dobré a budoucí kariéra je vždy zajištěna.

